

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 633.11:631.5

ЗНАЧЕННЯ ПОПЕРЕДНИКА В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Керімова Р.Д., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Бойченко А.О., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, доцент
E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Пшениця – найбільш розповсюджена продовольча культура не тільки на території України, а й в усьому світі. Її зерно споживає понад 35% людства планети, тому збільшення валових зборів зерна та поліпшення його якості є найважливішим завданням у сільськогосподарському виробництві. Вирішення цієї проблеми буде залежати значною мірою від ефективності селекційної роботи.

В сучасних умовах в Україні сформовані сортові ресурси пшениці озимої, які за генетичним потенціалом, біологічними, господарськими властивостями, за адаптивністю до умов вирощування і агроекологічною пластичністю можуть, за умови дотримання відповідної технології вирощування, забезпечити формування урожаю зерна I-III класів якості нарівні 6-9 т/га.

Різні попередники озимої пшениці залишають після себе неоднакову кількість елементів мінерального живлення, впливаючи не тільки на величину врожаю, а й на його якість.

Інтегровані системи захисту озимої пшениці відзначаються наявністю значної кількості методів і заходів, які на засадах екологічної безпеки обмежують шкодочинність хвороб та інших шкідливих організмів до економічно невідчутного рівня з урахуванням їх поширення та ступеня загрози. За ефективністю, доступністю і мінімальним впливом на довкілля серед них заслуговує уваги агротехнічний метод. Його історико-практичне обґрунтування базується на активному впливі агротехнічних заходів на фітосанітарний стан агроecosystem. Цей метод раціонально поєднує захист рослин від шкідливих організмів в загальній технології вирощування сільськогосподарських культур з охороною довкілля.

Продуктивність сучасних сортів озимої пшениці досить висока, проте одержати генетично зумовлений рівень урожайності, навіть по кращих попередниках, можна лише за умови спрямованого регулювання живлення рослин з урахуванням погодних умов та особливостей сортів. Основними елементами структури врожаю озимої пшениці є густина продуктивного стеблостою, кількість зерен у колосі і їх маса, а також кількість колосків у колосі, крупність колосу. Кожен з цих елементів може значно змінюватися залежно від агротехнічних прийомів вирощування, що призводить до збільшення чи зменшення урожаю.

Порівняльний аналіз біометричних даних показав значну перевагу рослин в рості, розвитку і формуванні зернової продуктивності рослин пшениці озимої вирощеної по пару порівняно із стерньовим попередником. Так на кінець осінньої вегетації такі рослини були вищими, мали більшу масу, кількість стебел і вузлових коренів на одній рослині та глибину залягання вузла кушення, а навесні – як висоту і масу рослин, так і кількість живих стебел і нових вузлових коренів. Вищою також виявилась густота стояння рослин, кількість як всіх так і продуктивних стебел на 1 м² посівів, а також показники продуктивної кущистості. Все це зумовило в середньому вищий урожай зерна пшениці озимої по чорному пару (6,12 т/га) порівняно із стерньовим попередником (4,83 т/га).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Овчарук О. Агроекологічна роль сівозміни в умовах України та країн ЄС // Овчарук Олег, Гуцол Тарас, Andrzej Samborski, Marcin Niemiec. Сучасний рух науки: тези доп. V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 7-8 лютого 2019 р. Дніпро, 2019. 511-516 с.

2. Mostypan M.I., Vasylkovska K.V., Andriyenko O.O., Reznichenko V.P. (2017). Modern aspects of tilled crops productivity forecasting. INMATEH - Agricultural Engineering. 53(3). 35-40.

3. Hucl P. Tiller phenology and yield of spring wheat in a semiarid environment / P. Hucl, R. Baker // Crop Sc. – 1989. – № 29. – P. 631-635.